

8 Διδακτική γερμανικής τεχνικής ορολογίας αυτοκινήτου

Αιμιλία Ροφούζου

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η παρούσα μελέτη εστιάζεται αρχικά σε θεωρητικό επίπεδο στο πεδίο της ορολογίας εν γένει, καθώς και στα θεμελιώδη σημεία της διδακτικής μιας ορολογίας στη γερμανική γλώσσα. Εν συνέχεια, υποστηρίζοντας την άποψη ότι το μάθημα της ορολογίας δεν είναι απαραίτητο να αποτελεί ένα ξεχωριστό και ανεξάρτητο μάθημα, αλλά μπορεί να ενσωματωθεί με επιτυχία στο μάθημα της γενικής γερμανικής γλώσσας, παρουσιάζει τη δομή ενός διδακτικού βιβλίου ασκήσεων με αντικείμενο την εκμάθηση λεξιλογίου της γερμανικής τεχνικής ορολογίας αυτοκινήτου.

Teaching German technical automotive terminology

Aimilia Rofouzou

ABSTRACT

This study initially focuses on a theoretical level in the field of terminology in general, as well as in the fundamental points of the teaching of German terminology. Subsequently, supporting the view that a course of terminology is not necessary a separate and independent course, but it can be successfully integrated in the course of the general German language, this paper presents the structure of a workbook for the successful learning of the German automotive vocabulary.

0 Εισαγωγή

Η διδακτική μιας ειδικής γλώσσας εμφανίζει σε ένα ευρύ φάσμα ιδιαιτερότητες και διαφοροποιήσεις από τη διδακτική και μεθοδολογία εκμάθησης της γενικής γλώσσας προέλευσης. Η διαμόρφωση, κατά συνέπεια, ενός σεμιναρίου ορολογίας υπαγορεύει ειδικότερη προσέγγιση και απαιτεί συμπληρωματικό εκπαιδευτικό υλικό, παραγόμενο αν υφίσταται ανάγκη και από τον ίδιο τον εκπαιδευτικό.

Αντικείμενο της παρούσας μελέτης αποτελεί η διδακτική της γερμανικής τεχνικής ορολογίας αυτοκινήτου. Η εργασία εστιάζεται αρχικά στην ορολογία γενικότερα και στα θεμελιώδη σημεία της διδακτικής μιας ορολογίας στη γερμανική γλώσσα. Εν συνέχεια, υποστηρίζοντας την άποψη ότι το μάθημα της ορολογίας δεν είναι απαραίτητο να αποτελεί ένα ξεχωριστό και ανεξάρτητο μάθημα, αλλά μπορεί να ενσωματωθεί με επιτυχία στο μάθημα της γενικής γερμανικής γλώσσας, παρουσιάζει τη δομή ενός διδακτικού βιβλίου ασκήσεων. Ένα τέτοιο

βιβλίο ασκήσεων, το οποίο απευθύνεται πρωτίστως σε όσους έχουν στη σφαίρα του ενδιαφέροντος σε ακαδημαϊκό ή/και σε επαγγελματικό επίπεδο την τεχνική ορολογία του αυτοκινήτου, αποσκοπεί στην ενίσχυση του γνωστικού υπόβαθρου, στην καλλιέργεια δεξιοτήτων, πρωτίστως, ωστόσο, συνεισφέρει στην αποτελεσματική εκμάθηση του πυρήνα αυτής της ειδικής γλώσσας, αφού υποστηρίζει την εξοικείωση, τον εμπλουτισμό και την εκμάθηση, εν τέλει, γερμανικών όρων σχετικών με το αυτοκίνητο.

1 Η διδακτική της ορολογίας

Οι άνθρωποι είμαστε κοινωνικά όντα και επιθυμούμε να επικοινωνούμε ο ένας στον άλλο ό,τι βλέπουμε, ό,τι σκεφτόμαστε, ό,τι αισθανόμαστε, ό,τι πιστεύουμε. Αυτό μπορούμε να το πραγματοποιήσουμε εν μέρει με τη γλώσσα του σώματος. Μπορούμε όμως και να μιλήσουμε. Διότι η γλώσσα αποτελεί το ουσιαστικότερο μέσο επικοινωνίας μεταξύ των ανθρώπων, και όχι μόνο. Αποτελεί και ένα κάτοπτρο του κόσμου της φαντασίας και των εμπειριών τους [1]. Καταλαβαίνουμε επομένως για ποιο λόγο η επιστήμη που ασχολείται με τη γλώσσα, η γλωσσολογία, κεντρίζει όλο και περισσότερο το ενδιαφέρον μας και για ποιο λόγο επιθυμούμε να διεισδύσουμε όσο το δυνατόν βαθύτερα στο εν λόγω πεδίο.

Η επιστήμη της γλωσσολογίας αναλύει τη χρήση της γλώσσας και στοιχειοθετεί τις αλλαγές της στο πέρασμα των χρόνων προσπαθώντας να ερμηνεύσει τις αρχές και τους μηχανισμούς με τη βοήθεια των οποίων αυτές οι αλλαγές πραγματοποιούνται [2]. Έχει ως αφετηρία το απλό γεγονός ότι κατά κανόνα δεν μιλάμε με σκοπό να σχηματίσουμε ωραίες προτάσεις, αλλά με σκοπό να μεταφέρουμε περιεχόμενο [3]. Αυτή η φράση αφορά ακόμη περισσότερο την ορολογία, έναν από τους πιο σημαντικούς τομείς της εφαρμοσμένης γλωσσολογίας, η οποία έχει ως πρωταρχικό καθήκον την πραγματοποίηση μεταφοράς γνώσης και επικοινωνίας μεταξύ ανθρώπων που ανήκουν στην ίδια ομάδα, αλλά και μεταξύ μελών διαφορετικών ομάδων [4]. Η ιστορία έχει να μας προσφέρει πολλές ερμηνείες του όρου «ορολογία». Σύμφωνα με μια από αυτές η ορολογία αποτελεί μια αυτόνομη και αυτάρκη επιστήμη, σύμφωνα με μια άλλη η ορολογία δεν θα πρέπει να θεωρείται μια αυτόνομη επιστήμη, αλλά να αποτελεί μέρος άλλων επιστημών [5].

Στη Γερμανία όπου έχει παρατηρηθεί συστηματική και αποτελεσματική προσπάθεια προσέγγισης του πεδίου της ορολογίας με έμφαση όχι μόνο στην έρευνα, αλλά και στην ενοποίηση της ορολογικής δραστηριότητας σε επίπεδο Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη διεθνοποίηση [6], η επικρατέστερη σήμερα ερμηνεία συνοψίζεται στην άποψη του Schmidt, σύμφωνα με τον οποίο η ορολογία αποτελεί το μέσο συνεννόησης και κατανόησης μεταξύ μιας ομάδας ανθρώπων που κινούνται σε έναν ειδικό τομέα. Κατά τον Schmidt, η ορολογία δεν υφίσταται ως αυτόνομη μορφή γλώσσας. Χαρακτηρίζεται από ειδικό λεξιλόγιο και ειδικές

νόρμες για την επιλογή, χρήση και συχνότητα κοινών γλωσσικών και γραμματικών μέσων και αναγνωρίζεται μέσα από ειδικά κείμενα τα οποία, ωστόσο, δεν περιέχουν μόνο το ειδικό λεξιλόγιο αλλά και όρους της γενικής γλώσσας [7].

Πέραν των ερμηνειών, το πρόσφατο παρελθόν έχει να επιδείξει αναρίθμητες μελέτες με αντικείμενο τη γενικότερη έρευνα του πεδίου «ορολογία». Ωστόσο φαίνεται ότι έχει αλλάξει τα τελευταία χρόνια η οπτική απέναντι στο αντικείμενο. Από τον προσανατολισμό σε μια γλωσσική κατάταξη των ορολογιών και στην ιεράρχηση των χαρακτηριστικών τους με βάση τα διάφορα επίπεδα περιγραφής του γλωσσικού συστήματος, οι έρευνες τώρα στρέφονται στη σύνδεση των χαρακτηριστικών γνωρισμάτων των διαφόρων ορολογιών με τα γενικότερα πλαίσια. Οι ραγδαίες επιστημονικές και κοινωνικές εξελίξεις έχουν οδηγήσει σε μια σταδιακή διεύρυνση της θεώρησης των πραγμάτων, ενώ η σύνδεση των γλωσσολογικών ζητημάτων με ζητήματα ψηφιοποίησης και επικοινωνίας, λόγω παγκοσμιοποίησης και οικονομικών και πολιτιστικών εξελίξεων, είχε ως αποτέλεσμα να διευρυνθεί καθοριστικά το πεδίο μελέτης γύρω από τις ορολογίες, αλλά και οι δυνατότητες εφαρμογής των πορισμάτων και αποτελεσμάτων του [8].

Επειδή ασχολούμαστε με το ξενόγλωσσο μάθημα και συγκεκριμένα με το μάθημα των γερμανικών ως ξένης γλώσσας, το ενδιαφέρον μας επικεντρώνεται ιδιαίτερα στην πεποίθηση του Steinhilber, που στοιχειοθετείται μάλιστα από σχετικές αναλύσεις, ότι στην ορολογία δεν υφίστανται μορφολογικές ή συντακτικές δομές που δεν συναντώνται και στη γενική γλώσσα. Υπέρ αυτής της διαπίστωσης συνηγορεί και ο Fluck, ο οποίος τεκμηριώνει την άποψή του αυτή επισημαίνοντας ότι η ορολογία δεν απαρτίζεται από αποκλειστικά δικό της λεξιλόγιο και σε καμία περίπτωση δεν διαθέτει δική της γραμματική και συντακτικό [9].

Πέραν του εν μέρει ειδικού λεξιλογίου επομένως, τα κείμενα μιας ορολογίας εμφανίζουν σε μεγαλύτερη συχνότητα ορισμένες μορφολογικές και συντακτικές δομές της γενικής γερμανικής γλώσσας, οι οποίες ωστόσο δύναται να προκαλέσουν δυσκολίες σε επίπεδο κατανόησης και χρήσης.

Πιο συγκεκριμένα, από άποψη μορφολογίας παρατηρούνται: ουσιαστικοποιημένα απαρέμφατα, ουσιαστικά με την κατάληξη –er, επίθετα σε auf -bar, -los, -reich, -arm, -frei, -fest, επίθετα που αρχίζουν με ‚nicht-‘, σύνθετα ουσιαστικά, σύνθετα ουσιαστικά με πρώτο συνθετικό αριθμούς, σύμβολα, μεμονωμένα γράμματα της αλφαβήτου, ειδικό λεξιλόγιο, ειδικές συντομογραφίες.

Από άποψη γραμματικής και σύνταξης παρατηρούνται: ονοματικές φράσεις, περίπλοκοι προσδιορισμοί στη θέση επιρρηματικών προτάσεων, συγκεκριμένες δευτερεύουσες

προτάσεις (υποθετικές, τελικές, αναφορικές), παθητική φωνή, προστακτική, γ' ενικό/πληθυντικό πρόσωπο ενεστώτα, απρόσωπο υποκείμενο, απρόσωπες εκφράσεις, απαρεμφατικές προτάσεις [10].

Στις προαναφερθείσες απόψεις έρχονται να προστεθούν και τα αποτελέσματα συγκριτικής μελέτης διδακτικών εγχειριδίων της γερμανικής ως ξένης γλώσσας και εγχειριδίων εκμάθησης της γερμανικής ορολογίας για την οικονομία και το επάγγελμα, τα οποία αναφέρουν ότι σαφώς υφίστανται διαφορές ανάμεσα στα δύο είδη εγχειριδίων -στα είδη των κειμένων, στα θέματα που επεξεργάζονται, στις επικοινωνιακές καταστάσεις, στον προσανατολισμό προς τον περιορισμό των αποδεκτών και στον επαγγελματικό προσανατολισμό ειδικά όσον αφορά στις ασκήσεις- ωστόσο δεν υφίσταται κάτι το οποίο δεν συναντά κανείς και στη διδακτική της γενικής γλώσσας, αφού ειδικά κείμενα περιέχονται και στα διδακτικά εγχειρίδια της γερμανικής γλώσσας και με μεγαλύτερη συχνότητα όταν αυτά απευθύνονται σε ενήλικες [11].

Αλλά και η έρευνα του Burghardt, ο οποίος μελέτησε γερμανικά διδακτικά εγχειρίδια χημείας, μας οδηγεί σε παρόμοια συμπεράσματα, δεδομένου ότι απέδειξε πως περιέχουν ειδικούς όρους μόνο σε ποσοστό 26%, όρους της καθημερινότητας σε ποσοστό 57% και όρους που συναντώνται και στις δύο κατηγορίες, αλλά εκλαμβάνονται με διαφορετικό τρόπο στην ορολογία της χημείας, σε ποσοστό 17% [12].

Αυτές οι απόψεις και μελέτες έχουν τη σημασία τους όχι μόνο σε επίπεδο θεωρίας, αλλά πρωτίτως σε επίπεδο πράξης, στο ξενόγλωσσο μάθημα. Το μάθημα της ξένης γλώσσας δεν είναι μια στείρα μετάδοση γνώσεων, αλλά πολύ περισσότερο αποτελεί μια παιδαγωγική διαδικασία και διαμορφώνεται από μια σειρά παραγόντων, όπως είναι ο εκπαιδευτικός, οι εκπαιδευόμενοι, το γνωστικό αντικείμενο, οι διάφορες καταστάσεις που ανακύπτουν, οι μέθοδοι διδασκαλίας που επιλέγονται, τα μέσα που χρησιμοποιούνται και οι μαθησιακοί στόχοι. Καθοριστικής σημασίας είναι εδώ τα ενδιαφέροντα και τα κίνητρα τόσο του εκπαιδευτικού όσο πολύ περισσότερο των εκπαιδευομένων.

Όσον αφορά στη διαμόρφωση του περιεχομένου του μαθήματος των γερμανικών ως ξένης γλώσσας προέχει μια ανάλυση των κινήτρων, καθώς και των ενδιαφερόντων της ομάδας, στη βάση της οποίας θα πρέπει να καθοριστούν οι στόχοι του μαθήματος, αλλά και τα αντικείμενα μελέτης, οι μέθοδοι και τα μέσα που θα χρησιμοποιηθούν.

Ειδικά στην περίπτωση ενός μαθήματος το οποίο απαρτίζεται από ενήλικες καθοριστικός είναι και ο ρόλος των εκπαιδευομένων, οι οποίοι μπορούν να συμβάλλουν στη διαμόρφωση του περιεχομένου του. Ο εκπαιδευτικός, ωστόσο, είναι εκείνος ο οποίος θα πρέπει να

αναγνωρίσει τους ειδικούς στόχους μιας τέτοιας ομάδας, ώστε να μπορέσει να διαμορφώσει αναλόγως το μάθημα. Όταν επί παραδείγματι προσανατολιστεί το μάθημα στην επεξεργασία γερμανικών λογοτεχνικών κειμένων δεν θα ανταποκρίνεται στις προσδοκίες μιας ομάδας ανθρώπων που μαθαίνουν γερμανικά για να κάνουν τουρισμό στη Γερμανία και αντιστοίχως, όταν αντικείμενο του μαθήματος αποτελεί η καθομιλουμένη, η απλή προφορική γερμανική γλώσσα, δεν θα ικανοποιεί έναν επιχειρηματία που θέλει να συνεργαστεί με γερμανικές εταιρείες.

Ένα από τα πιο ουσιώδη καθήκοντα του σχεδιασμού και της προετοιμασίας του μαθήματος είναι να συνδεθούν και να λειτουργήσουν αποτελεσματικά παράγοντες όπως κίνητρα, στόχοι και περιεχόμενο μαθήματος, ιδιαιτέρως όταν δεν οφείλουμε να μεταδώσουμε γνώσεις μόνο της γενικής γλώσσας, αλλά καλούμαστε να καλύψουμε ένα πεδίο ορολογίας [13].

Από όσα έχουν ήδη αναφερθεί για τη σύνδεση γενικής γλώσσας και ορολογίας, καταλήγουμε στο συμπέρασμα ότι το μάθημα της ορολογίας δεν είναι ανάγκη να αποτελεί ένα μεμονωμένο μάθημα για προχωρημένους γνώστες της γλώσσας, αλλά μπορεί να ενσωματωθεί στο μάθημα της γερμανικής γλώσσας από ένα σχετικά αρχάριο επίπεδο, δηλαδή κατά το επίπεδο Α2 και να βοηθήσει και το σκοπό εκμάθησης της γενικής γλώσσας –κυρίως λόγω των συχνών επαναλήψεων συντακτικών και μορφολογικών δομών. Συμφωνούμε δηλαδή με την άποψη ότι το μάθημα της ορολογίας θα πρέπει να αποτελεί μια γέφυρα ανάμεσα στο μάθημα της γλώσσας και στο μάθημα της ειδικότητας [14]. Για το λόγο αυτό εξάλλου και αντιστρόφως, δεν κρίνεται σκόπιμο στο μάθημα της γερμανικής ως ξένης γλώσσας να απομονώνουμε και να απομακρύνουμε κείμενα ορολογίας [15]. Η περίπτωση στην οποία υφίσταται ωστόσο μεγάλη δυσκολία, είναι η περίπτωση που το μάθημα πραγματοποιείται αποκλειστικά στην ξένη γλώσσα. Ο εκπαιδευτικός θα έρθει αντιμέτωπος με μία κατάσταση, κατά την οποία θα πρέπει να εξηγήσει προφορικά ειδικά νοήματα και έννοιες και να πραγματοποιήσει αυτό το καθήκον στην ξένη γλώσσα και με τρόπο που να γίνεται κατανοητός και να μην αποκλίνει από το επιστημονικό επίπεδο του ειδικού γνωστικού αντικείμενου. Η δυσκολία έγκειται εδώ στη χρήση της προφορικής μορφής της γλώσσας από την οποία εκλείπουν ορισμένα για τους εκπαιδευόμενους βοηθητικά μέσα της γραπτής μορφής, όπως είναι να διαβάζουν πολλές φορές και να έχουν το δικό τους ρυθμό πρόσληψης του κειμένου [16]. Να επισημανθεί στο σημείο αυτό εν παρενθέσει, ότι ο εκπαιδευτικός ενδέχεται να υποπέσει σε σφάλματα που καθημερινά βλέπουμε κατά την προσπάθεια ερμηνείας επιστημονικών φαινομένων και όρων, πρωτίστως μέσα από τα ΜΜΕ. Επειδή η ερμηνεία ειδικών όρων από τους ίδιους τους επιστήμονες είναι πολλές

φορές δυσνόητη για το ευρύ κοινό λόγω έλλειψης σχετικών γνώσεων, είναι συχνή η παρουσία και προβολή ψευδοεπιστημόνων [17].

Σε ένα μάθημα γερμανικής γλώσσας, το οποίο συνδυάζει την κατάκτηση της ξένης γλώσσας με την εκμάθηση μιας ορολογίας θα πρέπει να εξασκούνται και οι τέσσερις γλωσσικές δεξιότητες: κατανόηση και παραγωγή προφορικού και γραπτού λόγου. Ουσιώδες είναι περαιτέρω στην περίπτωση που δημιουργούμε πρόσθετο υλικό για την κατάκτηση μιας ορολογίας, το οποίο πρόκειται να ενσωματώσουμε στο μάθημα της γερμανικής ως ξένης γλώσσας, να λαμβάνουμε υπόψη κάποια βασικά σημεία στη διαμόρφωση του υλικού. Θα πρέπει να υπάρχει συχνή χρήση διαφωτιστικών επικεφαλίδων, κατανομή του υλικού σε μικρές παραγράφους, τονισμός των πιο σημαντικών σημείων, ανακεφαλαιώσεις, αναρίθμητα παραδείγματα. Επίσης, θα πρέπει να χρησιμοποιούνται με συχνότητα οπτικά μέσα όπως φωτογραφίες, σχέδια, σκίτσα, γραφήματα, σύμβολα, με τη βοήθεια των οποίων είναι δυνατή η κατανόηση εννοιών χωρίς τη χρήση της γλώσσας και τέλος, θα πρέπει να αποφεύγεται η χρήση μη απαραίτητων περίπλοκων συντακτικών και γραμματικών δομών και η χρήση μη απαραίτητων ασυνήθιστα μεγάλων σύνθετων λέξεων.

Όσον αφορά στην επεξεργασία των κειμένων, θα πρέπει να δοθεί έμφαση στην αποφόρτιση των εκπαιδευόμενων ειδικά σε σχέση με το βαθμό δυσκολίας του κειμένου. Βοηθητικά μπορεί να δράσει η εύρεση και αξιοποίηση σχετικών με το κείμενο πληροφοριών, η υπογράμμιση και συλλογή βασικών λέξεων, η σύνταξη μικρών περιλήψεων, η δημιουργία επιπλέον γραφημάτων, η σύνδεση αντικειμένου, λέξης, εικόνας, η χρήση εικονογραφημένων λεξικών, η συγκέντρωση νέων εννοιών και η επεξεργασία ειδικών ερωτημάτων και ασκήσεων [18].

Ασκήσεις που είθισται να χρησιμοποιούνται για την κατάκτηση λεξιλογίου είναι: αντιστοιχίσεις, ερωτήσεις περιεχομένου, ανακατανομή παραγράφων, δημιουργία σχεδίων, συμπλήρωση γραφημάτων, μετατροπή ρημάτων σε ουσιαστικά, μετατροπή ουσιαστικών σε ρήματα, παραγωγή σύνθετων λέξεων, αναγραμματισμός λέξεων, απαλοιφή φωνηέντων, δημιουργία σταυρόλεξου, μετάφραση όρων [19].

Να επισημανθεί εδώ εν παρενθέσει, ότι η μετάφραση όρων προτείνεται διότι υπάρχει η πεποίθηση ότι η παράλληλη χρήση της μητρικής γλώσσας μπορεί να ενισχύσει το μάθημα της ορολογίας, δεδομένων των δυσκολιών κατανόησης και της δυνατότητας που θα προσφέρει στους εκπαιδευόμενους να επιστρέφουν και να ξαναδιαβάζουν όρους που έχουν πλέον αποκωδικοποιήσει.

Για να υπερνικηθούν, τέλος, οι δυσκολίες που προκύπτουν από τις προαναφερθείσες

μορφολογικές και συντακτικές δομές που συναντώνται με μεγαλύτερη συχνότητα στην ορολογία και οι οποίες θα μπορούσαν να θέσουν σε κίνδυνο την επιτυχία του μαθήματος, απαιτείται απλώς μεγαλύτερη δαπάνη χρόνου και συστηματική εξάσκηση [20].

2 Η διδακτική της τεχνικής ορολογίας αυτοκινήτου

Τα γερμανικά αποτελούν τη μητρική γλώσσα 100.000.000 ανθρώπων και την πιο συχνά ομιλούμενη γλώσσα στην Ευρώπη. Η γερμανική κυβέρνηση, αντιλαμβανόμενη τη σημασία της εξάπλωσης της γερμανικής γλώσσας σε επίπεδο εξωτερικής πολιτικής, ξοδεύει ετησίως για το σκοπό αυτό περίπου 315.000.000 ευρώ [21]. Αποτέλεσμα αυτής της πολιτικής, αλλά και άλλων παραγόντων είναι, σύμφωνα με στοιχεία του Ινστιτούτου Γκαίτε, το 2005 η γερμανική ως ξένη γλώσσα να κατέχει τη δεύτερη σε επιλογή θέση και να την μαθαίνουν περισσότεροι από 50.000.000 άνθρωποι, ενώ το 2012 ο αριθμός των συμμετεχόντων σε γλωσσικά μαθήματα του ίδιου του Ινστιτούτου στο εξωτερικό, να αυξηθεί από 185.000 που ήταν το 2010 σε 207.000, και εντός Γερμανίας από 32.000 που ήταν το 2010 σε 39.000.

Ωστόσο, η γερμανική γλώσσα αποτελεί μια από τις μεγαλύτερες γλώσσες του κόσμου και σύμφωνα με διάφορες εκτιμήσεις υπολογίζεται ότι το λεξιλόγιό της ανέρχεται σήμερα στις 300.000-500.000 λέξεις, εξαιρουμένων των ειδικών όρων. Όπως είναι αυτονόητο, αυτή η ποσότητα, η οποία δεν περιέχεται στο σύνολό της ούτε στο πιο πλήρες γερμανικό λεξικό, είναι απίθανο να κατακτηθεί από οποιονδήποτε φυσικό ομιλητή, σε ενεργό ή παθητικό επίπεδο, δηλαδή σε επίπεδο ομιλίας ή μόνο κατανόησης.

Το λεξιλόγιο μιας γλώσσας είναι ένα ανοιχτό σύστημα, το οποίο μεταβάλλεται διαρκώς, διότι συνεχώς δημιουργούνται νέες λέξεις και συνεχώς παύουν να χρησιμοποιούνται άλλες [22]. Η εκμάθηση λεξιλογίου σε μια ξένη γλώσσα είναι εξαιρετικής σημασίας και η εμπέδωσή του απαιτεί συστηματική εξάσκηση. Όπως ήδη αναφέρθηκε στην εισαγωγή, η παρούσα μελέτη υποστηρίζει την άποψη ότι το μάθημα της ορολογίας δεν είναι απαραίτητο να αποτελεί ένα ξεχωριστό μάθημα, αλλά μπορεί να ενσωματωθεί στο μάθημα της γενικής γερμανικής γλώσσας. Στο πλαίσιο αυτής της πεποίθησης θα παρουσιαστεί στο σημείο αυτό η δομή ενός διδακτικού βιβλίου ασκήσεων, το οποίο αποσκοπεί στη γνωριμία, κατανόηση, συστηματική εξάσκηση και εμπέδωση λεξιλογίου προερχόμενου από την γερμανική τεχνική ορολογία αυτοκινήτου.

Στόχοι ενός τέτοιου βιβλίου είναι η αποστασιοποίηση από ένα μοντέλο εκμάθησης λεξιλογίου μέσω της χρήσης και απομνημόνευσης όρων από γλωσσάρια και καταλόγους εξειδικευμένης θεματολογίας, η αντιμετώπιση της κατάκτησης της γνώσης όχι ως στείρας διαδικασίας, η προώθηση της ενεργούς συμμετοχής των εκπαιδευόμενων στο μάθημα και η αρτιότερη εκμάθηση της συγκεκριμένης υπογλώσσας μέσω και ερεθισμάτων περαιτέρω

διερεύνησης του πεδίου με τελική επιδίωξη την κάλυψη των ορολογικών αναγκών της ομάδας στην οποία απευθύνεται, η οποία μπορεί να απαρτίζεται τόσο από επαγγελματίες του χώρου του αυτοκινήτου όσο και από απλούς ενδιαφερόμενους.

Το εν λόγω διδακτικό εγχειρίδιο λειτουργεί σε ψηφιακή μορφή, ωστόσο στην απλή του εκδοχή είναι χρήσιμη και η έντυπη μορφή, έστω ως απλή εκτύπωση, διότι εξυπηρετεί στην επίλυση των ασκήσεων. Σε μια πιο περίπλοκη εκδοχή θα μπορούσε να δημιουργηθεί με σύστημα αυτόματης επίλυσης.

Το σκεπτικό δημιουργίας του εγχειριδίου στηρίζεται στους προαναφερθέντες στόχους και για αυτό το λόγο δεν παρέχει έτοιμους τους όρους της ορολογίας που εξετάζει. Αξιοποιεί τις ΤΠΕ και δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να ανακαλύψουν μόνοι τη γνώση, αναλαμβάνοντας καθοδηγητικό ρόλο.

Πιο συγκεκριμένα, το βιβλίο διαρθρώνεται σε κεφάλαια, τα οποία δίνουν μια γενική εικόνα της τεχνικής ορολογίας του αυτοκινήτου μέσα από την παρουσίαση των πιο σημαντικών θεματικών του πεδίου, όπως επί παραδείγματι «Motor», «Bremse», «Zubehög», «Autopflege». Οι συγκεκριμένες ενότητες είναι δυνατόν να επεξεργαστούν από τους εκπαιδευόμενους με οποιαδήποτε σειρά, ανάλογα με το αν κάποιος δουλεύει σε ατομικό επίπεδο ή ανάλογα με τις ανάγκες της ομάδας. Στη σελίδα των περιεχομένων υπάρχει η δυνατότητα πατώντας στη θεματική που μας ενδιαφέρει να μεταφερθούμε στο αντίστοιχο κεφάλαιο αυτόματα. Κάθε κεφάλαιο καθοδηγεί τους εκπαιδευόμενους να επισκεφθούν συγκεκριμένες ιστοσελίδες στο διαδίκτυο. Αυτή η διαδικασία έχει απλοποιηθεί σε εξαιρετικό βαθμό αφού αρκεί ένα «κλικ» στην εκφώνηση μιας άσκησης και ανοίγει αυτόματα η σχετική ιστοσελίδα. Πρόκειται δηλαδή για μια διαδικασία, η οποία δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να έρθουν σε επαφή με αυθεντικά -αλλά από τον εκπαιδευτικό επιλεγμένα και για το λόγο αυτό κατάλληλα- κείμενα τεχνικής ορολογίας αυτοκινήτου, να εξοικειωθούν με τις διαδικασίες επεξεργασίας τους υπό την καθοδήγηση του εκπαιδευτικού, να τα μελετήσουν, να συλλέξουν όλες τις απαραίτητες πληροφορίες και να γνωρίσουν με τον πιο φυσικό τρόπο το σχετικό λεξιλόγιο. Το υλικό με το οποίο ο εκπαιδευόμενος θα έρθει σε επαφή μέσω του διαδικτύου θα τον βοηθήσει να ανταποκριθεί επιτυχώς στα ερωτήματα και τις ασκήσεις που περιέχει το εγχειρίδιο, που καλύπτουν ένα ευρύ φάσμα εξειδικευμένων ασκήσεων για την κατάκτηση λεξιλογίου. Όπως αναφέρθηκε ήδη πιο πάνω ασκήσεις που είθισται να χρησιμοποιούνται για το σκοπό αυτό και τις οποίες οφείλει να περιέχει ένα τέτοιο εγχειρίδιο είναι: αντιστοιχίσεις, ερωτήσεις περιεχομένου, ανακατανομή παραγράφων, δημιουργία σχεδίων, συμπλήρωση γραφημάτων, μετατροπή ρημάτων σε ουσιαστικά,

μετατροπή ουσιαστικών σε ρήματα, παραγωγή σύνθετων λέξεων, αναγραμματισμός λέξεων, απαλοιφή φωνηέντων, δημιουργία σταυρόλεξου, μετάφραση όρων.

Ας δούμε στο σημείο αυτό ορισμένα παραδείγματα:

1. Buchstabensalat! Hier sind die Buchstaben durcheinander gekommen.

Ergänzen Sie die Tabelle mit dem richtigen Wort und dem passenden Artikel!

Π.χ. Geitgkeidnwihs (die Geschwindigkeit)

2. Ergänzen Sie die Nomen mit dem jeweiligen Artikel!

Π.χ. fahren (der Fahrer)

3. Streik der Vokale! Ergänzen Sie!

Π.χ. der F_hr_rsch_n (der Führerschein)

4. Worauf beziehen sich folgende Abkürzungen? Ergänzen Sie die Tabelle!

Π.χ. ABS (das Antiblockiersystem)

Περαιτέρω μοντέλα ασκήσεων, που ωστόσο λόγω οικονομίας χώρου δεν παρατίθενται με παραδείγματα, είναι τα ακόλουθα:

1. Klicken Sie auf die Autopflege und behandeln Sie folgende Übungen!

1.1. Beantworten Sie folgende Fragen!

1.2. Was ist richtig? Was ist falsch?

2. Lesen Sie folgende Textabschnitte. Entscheiden Sie welcher der Textabschnitte (A-E) am besten in die Lücken passt! Fügen Sie die folgenden Textstücke so zusammen, dass sich ein zusammenhängender Text ergibt!

3. Äußern Sie sich zu folgenden Themen!

Ολοκληρώνοντας την παρουσίαση του βιβλίου ασκήσεων, να επισημανθεί ότι στο τέλος υφίσταται ένα για εκπαιδευτικούς λόγους σκοπίμως κενό Glossar, στο οποίο οι εκπαιδευόμενοι καλούνται να συγκεντρώνουν το λεξιλόγιο που επεξεργάζονται και αποκωδικοποιούν σταδιακά και με τη βοήθειά του οποίου θα είναι σε θέση στο μέλλον να κάνουν επαναλήψεις όσο συχνά το επιθυμούν και να ελέγχουν την πρόοδό τους.

3 Συμπεράσματα

Η προκείμενη εργασία παρουσίασε, αρχικά τα θεμελιώδη σημεία της διδακτικής μιας ορολογίας στη γερμανική γλώσσα, και εν συνεχεία τη δομή ενός βιβλίου ασκήσεων για τη γερμανική τεχνική ορολογία του αυτοκινήτου. Το εν λόγω εγχειρίδιο δίνει τη δυνατότητα στους εκπαιδευόμενους να έρθουν σε επαφή με αυθεντικά κείμενα τεχνικής ορολογίας αυτοκινήτου, να εξοικειωθούν με το υλικό αυτό και τις μεθόδους επεξεργασίας του, να γνωρίσουν και να κατακτήσουν το σχετικό λεξιλόγιο. Το βιβλίο ως βιβλίο ασκήσεων, όπως

είναι αυτονόητο, δεν αποτελεί ολοκληρωμένο εγχειρίδιο ορολογίας, αλλά κινείται στο σκεπτικό κατάκτησης και αποκωδικοποίησης όρων και είναι κατάλληλο να ενσωματωθεί σε ένα μάθημα γενικής γερμανικής γλώσσας που απαρτίζεται από εκπαιδευόμενους με σχετικά ενδιαφέροντα. Προσφέρει μάλιστα τη δυνατότητα της συνεργατικής μάθησης, ενισχύει τη δημιουργικότητα των εκπαιδευόμενων, διότι δημιουργεί προϋποθέσεις ανταλλαγής απόψεων, προσφέρει περισσότερες δυνατότητες συμμετοχής, βελτιώνει την ποιότητα των γλωσσικών εκφράσεών τους, παρέχει κίνητρα και δημιουργεί θετικό κλίμα στην τάξη.

4 Βιβλιογραφία

1. Radden, Günter & Dirven, René (1999), Die kognitive Grundlage der Sprache: Sprache und Denken, in Pörings, Ralf & Schmitz, Ulrich (Hrsg.), Sprache und Sprachwissenschaft. Eine kognitiv orientierte Einführung, Tübingen: Narr, 5-6.
2. Burkhardt, Armin (2007), Sprachkritik und ``gutes Deutsch``, in Burkhardt, Armin (Hrsg.), Was ist gutes Deutsch? Studien und Meinungen zum gepflegten Sprachgebrauch, Bd. 8, Mannheim: Duden, 9.
3. Wolf, Norbert Richard (2013), Was macht eine Sprache zur Wissenschaftssprache? Synchrones und Diachrones, in Ference, Anja Edith & Spáčilová, Libuše (Hrsg.), Deutsch als Sprache der (Geistes)Wissenschaften. Linguistik. Akten der Olmützer Tagung des Germanistenverbandes der Tschechischen Republik, 17.–18. Mai 2012, Kunstzentrum der Palacký-Universität Olomouc, Brno: Tribun EU, s. r. o., 143.
4. Galinsky, Christian & Nebotiby, Wolfgang (1987), Fachsprache, Terminologieplanung und -normung, in Bulletin CILA, 45, 122. Ανακτήθηκε 20.07.2015 από OAlster, http://doc.rero.ch/record/27933/files/Galinski_Christian_-_Fachsprache_Terminologieplanung_und_-normung_20111209.pdf
5. Νικολιδάκης, Συμεών & Τσάνταλη, Καλλιόπη (2013), Επανεγγράφοντας τη διδακτική της ορολογίας της αγγλικής γλώσσας με τη χρήση των νέων τεχνολογιών, ΕΛΕΤΟ, 9^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», σελ. 122.
6. Καλλέργης, Μιχαήλ (1999), Διεργασίες ορολογίας στην Ευρώπη, ΕΛΕΤΟ, 2^ο Συνέδριο «Ελληνική Γλώσσα και Ορολογία», σελ. 92.
7. Schmidt, W. (1969), Charakter und gesellschaftliche Bedeutung der Fachsprachen, in: Sprachpflege 18. Παράθεση από Steinmüller, Ulrich, Deutsch als Fremdsprache: Didaktische Überlegungen zum Fachsprachenunterricht, in: Zielsprache Deutsch, 21. Jg. 1990, Heft 2, 5.
8. Satzger, Axel (2013), Und wieder Fachsprachen?, in Studia Germanistica 12, 49. Ανακτήθηκε 20.07.2015 από <urn:nbn:de:hebis:30:3-341331> και Kontutyte, Eglé (2008), Gibt es eine linguistische „Werkstattssprache“? Ein Versuch der vertikalen Schichtung der Fachsprache Linguistik, Vilnius University, 164. Ανακτήθηκε 20.07.2015 από OAlster, http://www.kalbotyra.flf.vu.lt/wp-content/uploads/2011/12/Kalbotyra_59_164-174.pdf
<http://www.doaj.org/doaj?func=openurl&genre=article&issn=13921517&date=2008&volume=59&issue=3&page=164>
9. Steinmüller, Ulrich (1990), Deutsch als Fremdsprache: Didaktische Überlegungen zum Fachsprachenunterricht, in: Zielsprache Deutsch, 21., Heft 2, 6 και Fluck, Hans

- Rüdiger (1984), *Fachdeutsch in Naturwissenschaft und Technik*, Heidelberg: Julius Groos Verlag, 18.
10. Steinmüller, Ulrich (1990), *Deutsch als Fremdsprache*, ό.π., 6-7.
 11. Groß, Claudia (2009), „Viel Lärm um nichts?“ *Fachsprachenlehrwerke im Spannungsfeld zwischen Theorie und Praxis. Eine vergleichende Analyse berufs- und fachbezogener DaF-Lehrwerke aus dem Bereich Wirtschaft*, in *Pandaemonium Germanicum* Nr. 13, 143-144. Ανακτήθηκε 20.07.2015 από [urn:nbn:de:hebis:30:3-261500](http://nbn:de:hebis:30:3-261500).
 12. Galinsky, Christian & Nebotiby, Wolfgang (1987), *Fachsprache, Terminologieplanung und –normung*, ό.π., 124.
 13. Steinmüller, Ulrich (1990), *Deutsch als Fremdsprache*, ό.π., passim.
 14. Lytaeva, Maria (2014), *Das Verhältnis zwischen Fach- und Sprachkompetenz im DaF-Unterricht für nichtlinguistische Fachrichtungen in Russland*, in *Deutsch als Fremdsprache. Zeitschrift zur Theorie und Praxis des Faches Deutsch als Fremdsprache*, Heft 4., Leipzig: Erich Schmidt Verlag, Herder-Institut der Universität Leipzig, 226.
 15. Steinmüller, Ulrich (1990), *Deutsch als Fremdsprache*, ό.π., 7 και Groß, Claudia (2009), „Viel Lärm um nichts?“ , ό.π., 144.
 16. Steinmüller, Ulrich (1990), *Deutsch als Fremdsprache*, ό.π., 8.
 17. Galinsky, Christian & Nebotiby, Wolfgang (1987), *Fachsprache, Terminologieplanung und –normung*, ό.π., 123.
 18. Steinmüller, Ulrich (1990), *Deutsch als Fremdsprache*, ό.π., 8-11.
 19. Ροφούζου, Αιμιλία (2010), *Κατανόηση γραπτού λόγου στη γερμανική γλώσσα. Αξιοποίηση των Τ.Π.Ε. στη δευτεροβάθμια εκπαίδευση*, στο Φ. Γούσιας, Ζ. Κρόκου (επιμ.), *Το μέλλον της μάθησης – Πειραιάς*, 30-31 Οκτωβρίου 2010. Τα Πρακτικά του 7^{ου} Πανελληνίου Συνεδρίου Ε.Ε.Ε.Π.-Δ.Τ.Π.Ε., εκδ. Επιστημονική Ένωση Εκπαιδευτικών Πρωτοβάθμιας για τη Διάδοση των Τ.Π.Ε. στην Εκπαίδευση, Πειραιάς 2010, 210-217.
 20. Steinmüller, Ulrich (1990), *Deutsch als Fremdsprache*, ό.π., 6, 10.
 21. »Förderung der deutschen Sprache« (2013), *Auswärtiges Amt*, Ανακτήθηκε 20.07.2015 από http://www.auswaertiges-amt.de/sid_EE374B4514C96E3505E6287A6162A615/DE/Aussenpolitik/KulturDialog/Sprache/DeutscheSprache_node.html.
 22. Knipf-Komlósi, Elisabeth, Rada, Roberta V. & Bernáth, Csilla (2006), *Aspekte des Deutschen Wortschatzes. Ausgewählte Fragen zu Wortschatz und Stil*, Budapest: Bölcsész Konzorcium, 14-15. Επίσης, Römer, Christine & Matzke, Brigitte (2010), *Der deutsche Wortschatz. Struktur, Regeln und Merkmale*, Tübingen: Narr, 1 και Goethe-Institut, *Rechenschaftsbericht 2012/2013*, 8.

Δρ. Αιμιλία Ροφούζου

Επίκουρη καθηγήτρια Γερμανικής Γλώσσας και Φιλολογίας
Σχολή Ναυτικών Δοκίμων
Ηλ.Ταχ.: emiliarofousou@daad-alumni.de και erofouzou@snd.edu.gr